

כיתה
א'

זה לא אסון... יש פתרון

אחד הרגעים הדרמטיים ביותר במגילת אסתר היא דו השיח בין מרדכי לאסתר בתיווכו של התך המופיע בפרק ד', ז'-י"ד:

"ויגד לו מרדכי את כל אשר קרהו ואת פרשת הכסף, אשר אמר המן לשקול על גנזי המלך ביהודים לאבדם. ואת פתשגן כתב-הדת אשר נתן בשושן להשמידם נתן לו, להראות את אסתר ולהגיד לה ולצוות עליה, לבוא אל המלך להתחנן לו ולבקש מלפניו על עמה. ויבוא התך ויגד לאסתר את דברי מרדכי. ותאמר אסתר להתך, ותצוהו אל מרדכי. כל עבדי המלך ועם מדינות המלך דעים, אשר כל איש ואשה אשר יבוא אל המלך אל החצר הפנימית אשר לא יקרא – אחת דתו להמית, לבד מאשר יושיט לו המלך את שרביט הזהב, ותיח. ואני, לא נקראתי לבוא אל המלך זה שלושים יום. ויגידו למרדכי את דברי אסתר. ויאמר מרדכי, להשיב אל אסתר: אל תדמי בנפשך, להמלט בית המלך מכל היהודים. כי אם תחריש תחרישי בעת הזאת – רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר, ואת ובית אביך תאבדו, ומי יודע אם לעת ק את הגעת למלכות..."

אם נעצור את השיחה כאן, ונמחק לרגע את ידיעותינו לגבי המשך ה"עלילה", ניתן לשרטט את השיח באופן אחר מהמוכר לנו.

לכאורה, בין השורות, מרדכי מציע לאסתר פתח מילוט מכובד. הוא מבטיח לה "רווח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר", אומנם ברמה האישית ייתכן ש"את ובית אביך תאבדו", אבל אולי זה פחות וודאי מלקיחת סיכון בהרגזתו של אחשוורוש?

מדוע מרדכי לא מנסה טקטיקה הפוכה ומצפונית? מדוע הוא לא אומר לאסתר שהיא חייבת לעשות זאת כי אין אף אחד אחר שיכול לעשות זאת מלבדה? וכיצד אסתר משתכנעת דווקא מהטיעון שעשוי לאפשר לה מוצא מהסיפור? אם יש דרך אחרת להציל את היהודים, מדוע אסתר מסכנת את עצמה?

כדי להבין את הלימוד החשוב ממרדכי ואסתר, ואת הרלוונטיות שלנו לכל אחד מאיתנו, עלינו ללמוד מהמדרש:

"אמר רבי ירמיה ב"ר אלעזר: עתידה בת קול להיות מפוצצת בראש ההרים ואומר "כל מי שפעל עם אל – יבוא ויטול שכרו" (ויקרא רבא כ"ז, ב')

המדרש מסביר שיש ערך חשוב למי שפועל עם אל, מי שבחר להירתם לעגלה של המהלכים האלוקיים ולעזור בהם. לא כולם עונים להגדרה הזו, יש מי שמעדיף לעמוד בצד ולהתבונן, להיות פאסיבי נוכח המציאות ולאפשר לאחרים לפעול עם אל.

מנהיגי ישראל לאורך הדורות היו כאלו שנקטו יוזמה, שבחרו לנקוט מעשה לא בגלל שלא היה אף אחד, אלא כי הם רצו לפעול עם אל. הם רצו להיות משמעותיים ותורמים.

משה רבינו נחלץ לעזרת אחיו המעונים והרג את המצרי, נחשון בן עמינדב קפץ לים סוף לפני חצייתו, פנחס זכה לברית שלום מהקב"ה על קנאותו כשכל השאר עמדו בצד ולא נקטו יוזמה, יהושע בן נון דאג לבית מדרשו של משה וסידר את הספסלים מיוזמתו.

וכך מלמדת אותנו גם מגילת אסתר – מרדכי ואסתר לקחו יוזמה. והגדולה היא שהם עשו זאת כשהם ידעו ש"הרבה דרכים למקום". הם בחרו להיות חלק משמעותי ותורם בתהליך. הם רצו בזה.

השיעור הבא עוסק בלקיחת יוזמה בכיתה ובסיטואציות יום יומיות שהתלמידים נתקלים בהן.

התלמידים אומנם צעירים, אך מיומנויות לקיחת יוזמה, והבחירה להיות ילד שלוקח אחריות ופועל כדי לשנות את המציאות שהוא לא מרוצה ממנה, נצרכות ואפשריות.

אנחנו רוצים תלמידים שיגלו יוזמה. יסדרו את פח הזבל שהתהפך בכיתה, ירימו כסא שנשאר למטה בסיום יום לימודים, ייגשו לחבר שנראה עצוב גם אם יש לו חברים יותר קרובים בכיתה, יחשבו באופן יצירתי כיצד להתמודד עם מצבים שהם נתקלים בהם ונדרשת בהם החלטה לפעול.

כל אלו יקדמו בעז"ה הן כל תלמיד כפרט ואת הכיתה כחברה.

[למעבר לשיעור יש ללחוץ כאן](#)